

УДК 7.74.746.677

ТРАДИЦІЙНІ НАРОДНІ МОТИВИ В ТЕКСТИЛЬНИХ ВИРОБАХ СУЧАСНИХ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

ЖУРАВЕЛЬ-ЗМСЄВА Лілія

Київський національний університет культури і мистецтв, Україна

Liluzhur@ukr.net

Піднімається питання виявлення впливу національної складової на формування асортименту сучасних приватних текстильних виробництв. Ставиться задача з'ясувати рівень актуальності народних образів в сучасному дизайні текстилю, ступінь вжитку малими підприємствами народних методів та технологій під час виробництва. У тексті є намір встановити, яким чином текстильні виробництва України забезпечують попит на унікальність продукції.

***Ключові слова:** народні мотиви, ткацтво, текстильна промисловість, ткацькі техніки, асортимент текстильних виробів.*

ВСТУП

В умовах сучасного виробничого об'єму та ритму дрібне приватне підприємство у галузі текстилю частіше за все не здатне конкурувати з великими фабриками, тож змушене шукати інші не задіяні ланки діяльності. Таким чином віднаходяться різноманітні методи пошуку власного унікального стилю чи виду продукції, образи чи технології.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Мале підприємство у галузі художнього текстилю є досить динамічним. Нові виробники з'являються та зникають заміняючи один одиний достатньо швидко. В зв'язку з існуючим посиленням попитом на національну українську стилістику, підприємства все більше звертаються саме до народних мотивів і традицій, вишукуючи особливі ознаки, які б презентували та виділяли б саме їхню продукцію та підвищували б її конкурентоспроможність. Таким чином, важливо визначити ступінь впливу національних рис на дизайн сучасної текстильної продукції.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Загально економічний стан текстильної галузі у нашій країні широко представлений у статтях Л. Наумової [5] та Н. Фаріон [6]. Питання впливу народних мотивів на формування асортименту текстильних швейних виробництв розглядає у своїй статті

Н. Сфеменкова [2]. Також питання трансформації народних образів в сучасному дизайні одягу присвячена праця О. Жидких, О. Тригуб [3]. Частково приділяють увагу залученню традиційних гуцульських мотивів до проектування жакардової інтер'єрної тканини у своїй публікації С. Боброва, К. Веремєєнко [1]. Таким чином напрям виробництва тканин з національною ознакою є менш визначеним, що також стосується діяльності сучасного малого бізнесу.

Текстильне підприємство в приватному секторі спрямоване в першу чергу на мало тиражне виробництво, однак прагне все ж таки надати власній продукції унікальних рис. Кожен підприємець досягає цієї мети по різному, за рахунок використання природних, біологічних матеріалів, застосування ручної праці, звернення до традиційних технік та технологій, дизайнуванням художньо-композиційних образів у народній стилістиці, тощо. У теорії такий попит ринку на унікальні товари має стимулювати виробників звертатися і до науковців та винахідників у пошуках нових та ще не застосованих до цього технічних здобутків. Однак це є дуже затратним напрямом діяльності, тож більшість малих підприємств виявляються фінансово не спроможні та не зацікавлені у розвитку експериментальних технологій, тому переважна більшість сучасних запатентованих винаходів створюються альтруїстами, та не мають практичного розвитку, залишаючись на рівні ідеї. Функцію створення унікального предмету частіше за все виконують засобами дизайну.

Так прикладом такого виробництва що об'єднує кілька пунктів по забезпеченню неповторності (і в той же час хоча й малої але все ж таки тиражності) може слугувати Фабрика художніх виробів ім. Б. Хмельницького, що розташована м. Переяслав-Хмельницький. Це маленьке виробництво, має не чисельну кількість працівників, та застосовує під час виробництва товарного ряду, як машинну так і ручну працю. Асортимент складають тканини побутового призначення та вишитий одяг (рис. 1). Окрім того, що колірна гама, орнаментальні мотиви, якими апелюють майстри та художники взяті з народного мистецтва, ткацькі техніки теж є традиційними. Так тут створюються тканини переважно полотняних, саржевих та поперечно-смугастих переплетень. На виробництві особливо пишуться, що дотримуються народної орнаментики притаманної саме їхньому краю, кожна модель випускається невеликим тиражем. Таким чином фабрика досягає мети створення унікального товару за рахунок обмеження традицією свого регіону, малою тиражністю та використанням часткової ручної праці [4].

Спрямовані на більш широкий ринок є Українська стрічкоткацька фабрика та Гоголівська стрічкоткацька фабрика. Маючи більш вузький спектр виробництва ці підприємства представляють велику різноманітність вибору. Запропоновані тут еластичні, киперні, меблеві, ремінні, оздоблювально-декоративні стрічки відповідають як загальному характеру так і мають національні ознаки, створенні машинною вишивкою орнаментальні мотиви (рис. 2).

Українська стрічковкацька фабрика передбачає роботу по індивідуальному замовленню. Таким чином спираючись на традиційні народні орнаментальні мотиви фабрика досягають мети унікальності за рахунок вузькоспрямованості виробництва та можливості робити індивідуально з кожним клієнтом-замовником.

Рис. 1. Сорочка з асортименту Фабрики художніх виробів ім. Б. Хмельницького. Ткацтво, вишивка

Рис. 2. Стрічки з асортименту Гоголевської стрічковкацької фабрики

Цікавими виробничими підходами відрізняється родинний бренд “ТЕЛІЖЕНКО”; “TELIZHENKO”. Ґрунтуючись на народних традиціях бренд створений відомою в Україні мистецькою родиною проектує та виробляє малотиражні предмети, що несуть в собі авторську думку, унікальний дизайн створений у стилістиці національного українського мистецтва. Під маркою бренду випускається найрізноманітніша текстильна продукція: лінії вишиваного одягу, інтер'єрних панно, авторських ляльок, тощо. Брендіві товари “ТЕЛІЖЕНКО”; “TELIZENTNKO” відрізняються фаховим, повністю чи частково фабричним виробництвом. Отже окрім широкого асортименту виробів, бренд має на озброєнні використання ручної праці, застосування традиційних вишивальних технік, унікальний та неповторний авторський дизайн.

ВИСНОВКИ

Національне підґрунтя є основою для чисельних текстильних виробників України. Переважна більшість підприємств робить ставку саме на засоби дизайну у розробці власного асортименту продукції. Крім того мета пошуку унікальності товару досягається за рахунок використання ручної праці, традиційних ткацьких та оздоблювальних технік та заняття певної ніші у виробничому спектрі. Національна ознака є дуже важливою складовою в асортименті сучасної текстильної

продукції адже несе відмінну рису та виділяється з одноманітного ряду багатотиражної продукції, що пропонують великі цехи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боброва С.Ю., Веремєєнко К.Л. Розробка технології в'язання та оцінка деформаційних властивостей трикотажу інтер'єрного призначення. *Електронний журнал. Технології та дизайн*. № 4 вип. 25, м. Київ, 2017р. С. 1-10 URL: https://er.knuid.edu.ua/bitstream/123456789/8697/1/td_2017_N4_09.pdf
2. Єфременкова Н.А. *Народні традиції як чинник відродження галузі*: матеріали конф. Альманах науки., м. Київ, 30 жовтня 2017 р., № 8, С. 7-9
3. Жидких О., Тригуб О. Особливості стилізації і трансформації українських етнічних мотивів при створенні сучасного одягу. *Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство*. №1 вип. 38, 2018р., С.270-278
4. Заїка Н. Виставка "Історія фабрики художніх виробів ім. Б. Хмельницького": минуле і сьогодення. *Стаття матеріалів XV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* м. Переяслав-Хмельницький, 29-30 червня 2015 р. С. 1-10, URL: <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/art/2114>
5. Наумова Л.М. Концепція програми розвитку підприємств легкої промисловості та її сировинної бази. *Культура народів Причорномор'я* № 257, 2013 р. С. 224-227
6. Фаріон Н.О. Сучасний стан легкої промисловості України: проблеми та шляхи їх вирішення. *Електронний журнал Ефективна економіка* № 10., м. Дніпро, 2015 р. URL:<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4423>

ZHURAVEL-ZMIEIEVA L.

TRADITIONAL FOLK MOTIVES IN TEXTILE PRODUCTS OF MODERN SMALL ENTERPRISES OF UKRAINE

The question of revealing the influence of the national component on the formation of the range of modern private textile industries is raised. The task is to find out the level of relevance of folk images in modern textile design, the degree of use by small businesses of folk methods and technologies during production. The text is intended to establish how the textile industries of Ukraine provide demand for the uniqueness of the products.

Key words: folk motives, weaving, textile industry, weaving techniques, assortment of textile products.